

ULKOASIAINVALIOKUNNAN LAUSUNTO 2/2009 vp

**Valtioneuvoston selonteko valtiontalouden
kehyksistä vuosille 2010—2013**

Valtiovarainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 31 päivänä maaliskuuta 2009 lähettäessään valtioneuvoston selonteon valtiontalouden kehyksistä vuosille 2010—2013 (VNS 3/2009 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi valtiovarainvaliokuntaan samalla päättänyt, että muut erikoisvaliokunnat voivat halutessaan antaa lausuntonsa valtiovarainvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Paavo Väyrynen
- osastopäällikkö Ritva Koukku-Ronde, ulkoasiainministeriö.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Vanhasen II hallituksen ohjelmassa todetaan, että hallitus vahvistaa määrärahakehityksen, joka vie Suomen kohti YK:ssa asetettua kehitysyhteistyömäärärahojen 0,7 prosentin bruttokansantulo-osuutta. Tavoitteen saavuttamiselle ei hallitusohjelmassa ole asetettu määräaika, mutta Suomi on Euroopan unionissa sitoutunut nostamaan kehitysyhteistyön bruttokansantulo-osuuden vähintään 0,51 prosenttiin vuoteen 2010 mennessä osana kehitysyhteistyömäärärahojen korottamista 0,7 prosenttiin vuoteen 2015 mennessä.

Valtioneuvoston selonteossa valtiontalouden kehyksistä vuosille 2010—2013 (kehyspäättös) todetaan, että kehyspäättöksessä on varauduttu varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahojen kasvuun vuosina 2010—2013 siten, että määrärahat ovat 798 milj. euroa vuonna 2010 ja 906 milj. euroa vuonna 2011. Vuosien 2012—2015 kehi-

tysyhteistyöstä päättää seuraava eduskunta. Kehyspäättöksessä on tehty tekninen oletus siten, että kehitysyhteistyön määrärahat kasvavat vuosina 2012 ja 2013 samaa vauhtia kuin bruttokansantulo.

Ulkoasiainvaliokunta on johdonmukaisesti korostanut YK:ssa ja EU:ssa sovittujen kehitysyhteistyömäärärahojen tasoa koskevien tavoitteiden sitovan Suomea ja edellyttänyt, että euromääräisten lisäysten ohella hallitus sitoutuu yksiselitteisesti täyttämään 0,51 prosentin kehitysyhteistyömäärärahatavoitteen vuonna 2010 tarvittaessa lisäämällä kehitysyhteistyömäärärahoja (UaVL 1/2007 vp, UaVL 7/2008 vp). Ulkoasiainvaliokunta painottaa, että Suomen kehitysyhteistyön toteuttamisen kannalta euromääräisten panostusten kasvu ja tulokellinen kehityspolitiikka ovat olennaisia tekijöitä, mutta myös prosentuaalisilla tavoitteilla on merkityksensä pitkäjänteisen määrärahakehityksen ylläpitäjä-

nä sekä Suomen kansainvälisen maineen ja vaikutusvallan kannalta. Ulkoasiainvaliokunta kiinnittää tässä yhteydessä huomiota Suomen pyrkimiseen YK:n turvallisuusneuvoston vaihtuvaksi jäseneksi kaudelle 2013—2014 ja painottaa kehitysyhteistyövarojen tason myötävaikuttavan keskeisesti valintaa tehtäessä. Kansainvälinen talouskehitys ja Suomen talouden näkymät ovat heikentyneet nopeasti, ja talouden kehityksen arvioihin kehyskaudella sisältyy tavallista enemmän epävarmuustekijöitä. Ulkoasiainvaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että kansainvälisen talouden syvän taantuman vaikutukset kohdistuvat kaikkein ankarimmin kehittyviin maihin, joiden kyky selviytyä taloustaantumasta aiheuttamista häiriöistä on valmiiksi heikompi kuin kehittyneillä mailla. Ulkoasiainvaliokunnan kannan mukaan 0,7 prosentin tavoitteesta on pidettävä kiinni heikentyneenkin talouskehityksen aikana.

Ulkoasiainvaliokunta on johdonmukaisesti painottanut avun tuloksellisuuden ja politiikkajohdonmukaisuuden vahvistamista määrärahojen lisäämisen ohella. Laadukkaan kehitysyhteistyön varmistaminen edellyttää pitkäjänteisyyttä ja ennustettavuutta rahoituskehityksen osalta. Äkilliset muutokset rahoitustasossa vaikuttaisivat kielteisesti Suomen toimintaan kohdemaissa sekä kansalaisjärjestöjen ja kansainvälisten järjestöjen toimintaan. Ulkoasiainvaliokunnan mielestä kehyspäätöksen tekninen oletus vuosille 2012 ja 2013 heikentää Suomen kehityspolitiikan uskottavuutta, sillä se ei mahdollista toiminnan suunnittelua tasaisen kasvun periaatteen pohjalta.

Ulkoasiainvaliokunta toteaa, että Suomi saavuttaa ja ylittää aiemmista arvioista poiketen kehitysyhteistyömäärärahojen 0,51 prosentin tason vuonna 2010 bruttokansantulon voimakkaan supistumisen vuoksi. Ulkoasiainvaliokunnan saaman selvityksen mukaan kehitysyhteis-

työn 906 milj. euron määrärahan vuodelle 2011 arvioidaan olevan 0,58 prosenttia BKTL:stä. Kehyspäätöksen vuosia 2012 ja 2013 koskeva tekninen oletus tarkoittaa valiokunnan saaman selvityksen mukaan kehitysyhteistyömäärärahojen tason jäädyttämistä 0,58 prosenttiin BKTL:stä. Ulkoasiainvaliokunta toteaa, että kehitysyhteistyön osalta tämän vaalikauden konkreettisena tavoitteena on 0,51 prosentin tavoitteen saavuttaminen. Ulkoasiainvaliokunta pitää 0,51 prosentin tavoitteen täyttymistä vuonna 2010 tärkeänä vähimmäistavoitteena. Ulkoasiainvaliokunta toteaa, että EU:n jäsenmaiden vuonna 2005 tekemän kehitysyhteistyömäärärahoja koskevan linjauksen mukaisesti jäsenvaltiot sitoutuvat saavuttamaan 0,7 prosentin kehitysyhteistyötavoitteen vuoteen 2015 mennessä. Ulkoasiainvaliokunta painottaa, että Suomea koskevien sitoumusten täyttäminen on edellytys myös sille, että Suomi voi edellyttää muiden jäsenvaltioiden täyttävän kehitysyhteistyörahoitusta koskevat sitoumuksensa. Ulkoasiainvaliokunta toteaa, että kehitysyhteistyön 0,7 prosentin tavoitteen saavuttaminen on seuraavan hallituksen ja eduskunnan vastuulla. Ulkoasiainvaliokunta katsoo, että myös seuraavan hallituksen tulee selkeästi sitoutua tavoitteen täyttämiseen. Ulkoasiainvaliokunta toteaa, että Suomen talouskehityksen arvioiminen on lähivuosien kehityksen osalta vaikeaa. Ulkoasiainvaliokunnan mielestä 0,7 prosentin tavoitteen saavuttamiseen on järkevintä pyrkiä tekemällä kehitysyhteistyömäärärahoihin 0,03 prosentin vuotuinen korotus vuosina 2012—2015.

Lausunto

Lausuntonaan ulkoasiainvaliokunta esittää,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 16 päivänä huhtikuuta 2009

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Pertti Salolainen /kok	Annika Lapintie /vas
vpj.	Markku Laukkanen /kesk	Elisabeth Naucélér /r
jäs.	Eero Akaan-Penttilä /kok	Aila Paloniemi /kesk
	Pekka Haavisto /vihr	Ben Zyskowitz /kok
	Antti Kaikkonen /kesk	vjäs. Kimmo Sasi /kok
	Ilkka Kanerva /kok	Pekka Vilkuna /kesk.
	Katri Komi /kesk	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos O-P Jalonen.